

Antoni Riera (Catedràtic d'Economia Ambiental UIB) **"Artà podria beneficiar-se de l'economia circular"**

Des del Bellpuig hem volgut aprofitar la conversa amb el Catedràtic d'Economia Ambiental de la Universitat de les Illes Balears, **Antoni Riera Font**, perquè ens ofereixi la seva visió del turisme, de com evolucionarà d'aquí en endavant.

El principal sector productiu de les Balears, i de vital importància per Artà, també viu moments d'incertesa arran d'aquesta pandèmia que ho afecta tot.

Riera, premi Catalunya d'Economia i premi Extraordinari de Doctorat, també ha dirigit l'única Càtedra Unesco d'Economia que hi ha hagut a la nostra comunitat i ara investiga des de la **Fundació Impulsa Balears** tot l'univers econòmic i social que ens envolta.

El turisme ho abasta tot?

Certament, som una de les regions més especialitzades en turisme d'Europa. Això, per definició, no és ni bo ni dolent. Allò rellevant no és allò que produïm (turisme en el nostre cas) sinó com ho produïm (amb quin nivell d'eficiència i d'impacte) i a qui venem allò que produïm (a mercats de creixement de demanda baix que ens obliguen a competir via preu o a mercats de creixement de demanda alta que obrin les portes a competir per altres atributs distints al preu).

La competitivitat turística balear és sostenible?

Les Balears mantenen una posició competitiva 'molt alta' en matèria turística. En el rànquing de les 280 regions europees, que competeixen amb la nostra destinació, ocupam la 8ena posició. És una molt bona marca. Ara bé, aquesta posició segueix descansant en excés en la fórmula 'preu-places-ubicació' que ens va donar èxit en el passat.

I la seva recomanació per al futur immediat?

Avui, sostenir aquesta posició és impossible des d'aquesta fórmula. De primer, perquè només ens permet, majorment, competir per la via del volum. I el creixement per volum ha tocat sostre! De segon, perquè s'està produint un procés de convergència turística, especialment, amb les destinacions que acumulen una trajectòria menys dilatada que la nostra. Cada vegada s'assemblen més a nosaltres. No ens queda altre remei que ampliar la fórmula!

Que caldria fer, idè?

Tenc una llarga llista de propostes. Per exemple, podríem re-

orientar l'estratègia turística, des de directrius estratègiques sistèmiques que permetin superar les nocions encara imperants de sector turístic o mercat turístic i assolir objectius distints a la captació d'un volum creixent de visitants.

Ens ho pot concretar?

S'hauria d'apostar per polítiques de reposicionament de les destinacions més madures (vs rejuveniment) encaminades a créixer per la via de l'addició de més valor. Hem de ser capaços de mantenir el lideratge en infraestructures i instal·lacions turístiques des de la millora i no des de l'ampliació de la capacitat existent, tant en termes aeroportuaris, marítims, viaris o d'allotjament.

"L'economia circular multiplica el valor d'allò que produïm, incrementa l'eficiència i esperona la innovació"

La cultura i el medi ambient són factors claus de desenvolupament turístic?

Convé posar en valor els recursos ambientals i culturals des d'un punt de vista turístic, en comptes de centrar-se només en qüestions de dotació. Per altra banda, s'ha d'abordar l'ordenació de l'espai turístic des de l'anticipació i menys des de la reacció als desafiaments que incorpora un entorn en intensa mutació.

També heu exposat que interessa la creació d'experiències, com es pot fer?

Hem de transitar des de la prestació de serveis turístics –l'enfocament habitual i majoritari a dia d'avui– a la creació d'experiències, des de l'aprofitament de l'entramat d'operadors vinculats a la cultura, l'entreteniment i l'esport, la tecnologia, el màrqueting i la publicitat, l'organització d'esdeveniments i la intermediació turística. Però també amb les activitats tradicionals relacionades amb l'allotjament i la restauració.

Tot plegat no és fàcil...

És important reformular la cadena de valor turística, a partir de la noció de circularitat, per forjar un nou lideratge turístic que reforci, al seu torn, la capacitat d'aquesta cadena de valor, per contribuir al progrés econòmic i social.

Heu plasmat, fa molt poc temps, el terme reN, moviment regeneratiu per al futur de les Balears, ens ho podeu explicar en síntesi?

Es tracta d'una passa més en la tasca que desenvolupa la Fundació Impulsa Balears de facilitar el procés de reformulació estratègica que necessiten les Balears per forjar una economia més pròspera o, en altres paraules, més com-

petitiva i sostenible. Concretament **reN** s'articula al voltant del potencial que obre l'economia circular com a via de progrés per transitar cap a un turisme regeneratiu i no degeneratiu, que és el que impera a hores d'ara.

Quin és el seu interès?

L'economia circular obliga a empreses, administracions i ciutadans a revisar com consumeixen i com produeixen. En aquest procés de revisió no només s'aconsegueix evitar les pèrdues de valor que caracteritzen l'economia lineal ('extreure-utilitzar-tirar'), en la manera que es reutilitzen, reciclen i remanufacturen molts de subproductes i residus... Sinó que a més s'aconsegueix multiplicar el valor d'allò que produïm, ja que s'incrementa l'eficiència i s'esperona la innovació gràcies al redisseny i la reutilització entre d'altres.

Ens pot apuntar alguns nous models de negoci?

Les oportunitats són infinites. Per aprofitar-les només cal observar i aprendre dels processos que tenen lloc a la natura i aprofitar la tecnologia disponible. A nivell mundial, tan sols l'u per cent dels tèxtils es recicla. La roba més usada sovint acaba en abocadors i causa una proporció significativa de contaminació per microplàstics oceànics.

Es pot donar una vida més llarga i útil als residus tèxtils d'un hotel?

És clar. Nosaltres ens hem plantejat si podem fomentar una *start up* en reciclatge químic a escala industrial per a tèxtils usats. De fet, la tecnologia avui ofereix l'oportunitat d'utilitzar materials reciclats i reduir el seu impacte ambiental sense comprometre l'alta qualitat dels productes.

A Artà, fomentaria l'ocupació?

Aquesta solució permetria, per exemple a Artà, crear noves ocupacions locals en una economia circular. Entre els efectes ambientals, es reduiria l'ús de fibres tèxtils verges, fet que significa un menor ús d'aigua, menor necessitat de pesticides químics i menor consum d'energia en logística. També es reduiria la quantitat de residus enviats directament a la incineració.

Per acabar, quan parlau de vehicular noves i més elevades aspiracions de benestar, a què us referiu?

No conec cap societat, ni cap generació, ni cap individu que no desitgi millorar els seus estàndards de benestar, els defineixi com els defineixi, beneficiar-se del progrés econòmic i social i contribuir-hi. Avui, dissortadament, les Balears no només no ho estan aconseguint sino que no ho poden assegurar ni a la propera generació ni a les cohorts més joves.

Gaspar Caballero Femenias